Idet Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi (DSOG) takker for muligheden for at bidrage med input til fremtidens forskningsbehov og –potentialer, følger nedenfor den strategi som for os synes centralt og nærværende ud fra en bred samfundsmæssig betragtning.

DSOG's bidrag fokuserer på det sundhedsvidenskabelige område og er i henhold til fremsendt skabelon for indspil til temaer til FORSK2025 anført nedenfor. Bidragsydere er aktive forskere inden for området "Obstetrik" (fødselslæger) i samarbejde med bestyrelsen for DSOG, og der er taget udgangspunkt i HORIZON 2020 og FORSK2020.

DSOG ønsker at pege på Graviditet og Fødsel som særligt indsatsområde for fremtidig dansk forskning og vil fremhæve, at:

- Sygdom og død hos børn berører os alle dybt.
- Varige skader hos nyfødte kan nedsætte deres livskvalitet og evne til at klare sig selv senere i livet, hvilket har store konsekvenser, såvel for deres familier, som for samfundet.
- Uheldige ekspositioner i fostertilværelsen disponerer til senere udvikling af bl.a. diabetes og hjerte-kar-sygdomme.
- Sygdom og komplikationer i forbindelse med graviditeten og fødsel kan have livslange konsekvenser for kvinden og hendes fortsatte fertilitet.
- For de fleste kvinder og deres familier, er graviditet og fødsel en eksistentiel begivenhed, der berører dem resten af livet. Det er også et "terapeutisk vindue", hvor de er meget motiverede for at ændre livsstil mht. kost, rygning, alkohol, motion, medicin og samliv.
- Ofte er interventioner i graviditeten ikke evidensbaserede og konsekvenser er ikke fuldt belyste.
- Der er stort internationalt fokus bl.a. via WHO på generering af obstetriske data, der kan bedre børn og kvinders sundhed og resultater fra dansk obstetrisk forskning vil kunne anvendes internationalt herunder i Ulande
- Medicinalindustrien kun giver begrænset støtte til obstetrisk forskning, da der hverken anvendes dyr medicin eller dyre utensilier inden for området.

Dette indspil er udfærdiget af en række danske forskere inden for obstetrik herunder professor, dr.med. Niels Ulbjerg, professor dr.med. Ann Tabor, overlæge, ph.d. Jeannet Lauenborg, overlæge, dr.med. Jens Langhoff-Roos, overlæge, dr.med. Lone Krebs og, klinisk forskningslektor, ph.d. overlæge Ellen Løkkegaard i samarbejde med bestyrelsen for Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi.

1. Resumé

Obstetrisk forskning vil være det forskningsområde, hvor den afledte viden med forventet forbedret sundhedstilstand vil have størst mulig effekt, både hvad angår den enkeltes livskvalitet og ud fra et samfundsmæssigt perspektiv. På trods af dette er det meget vanskeligt at skaffe både offentlige og private forskningsmidler til obstetrisk forskning.

2. Samfundsudfordringer og/eller muligheder

Udfordringer

- Varige skader hos nyfødte kan påvirke barnets evne til at klare sig selv senere i livet, hvilket har store samfundsmæssige konsekvenser.
- Uheldige ekspositioner i fostertilværelsen disponerer til senere udvikling af bl.a. diabetes og hjerte-kar-sygdomme.
- Konsekvenser af obstetriske interventioner er ikke fuldt ud klarlagt, f.eks. effekten af planlagt kejsersnit på mikrobiomet og de afledte konsekvenser for barnet på sigt
- Resultater fra obstetrisk forskning vil ofte kunne anvendes i Ulande, hvor bl.a. WHO satser stort inden for området.

Muligheder

- Danmark har en førende rolle indenfor registerforskning. Dette gælder også det obstetriske område, hvor danske resultater har vakt international opsigt.
- Danske obstetrikere har en stærk tradition for at anvende landsdækkende guidelines, hvilket giver mulighed at udpege områder med svag evidens og for herefter på landsplan at vurdere betydningen af en ændret intervention. F.eks. ændring af tidspunktet for igangsættelse ved overbåren graviditet.
- Danske obstetrikere har en lang tradition for at samarbejde også om etablering af nationale randomiserede studier. Det faciliterer muligheden for multicenterundersøgelser hvor de store klinisk relevante obstetriske spørgsmål kan belyses.

3. Forskningsbehov

Der er behov for både basal og klinisk forskning, samt forskning indenfor ny teknologi. Med den basale forskning afdækkes specifikke mekanismer, der kan føre til udvikling af ny behandling. Den kliniske forskning skal afdække sygdomsudbredelse og årsager. Endelig vil udvikling af ny teknologi – herunder telemedicin – kunne bidrage til forbedret livskvalitet.

- Basal forskning: Pathways, der leder til bl.a. præterm fødsel, væksthæmning, svangerskabsforgiftning og fosterskade. Dette kalder på samarbejde med genetikere, mikrobiologer, fysiologer, farmakologer, biokemikere, patologer etc.
- Epidemiologisk forskning: Man bør styrke kvaliteten af de landsdækkende registre og udarbejde algoritmer og teknikker som sikrer, at de mange specifikke databaser kan bruges samlet. Man bør ligeledes arbejde på, at de databaser der ikke allerede er landsdækkende, bliver det. Den Danske Føtodatabase er et godt eksempel på en landsdækkende database med stor gennemslagskraft inden for international forskning, hvor en fremtidig integration med registre der afspejler børnenes sundhed, er afgørende for at ny viden også omsættes til klinisk værdi. Databasen er ligeledes et godt eksempel på, at man kan nå langt for relativt små midler, og at der blandt klinikerne eksisterer en vilje til at sikre kvaliteten.
  Tillige må der arbejdes på, at information fra de nye elektroniske journalsystemer bliver synkroniseret og indsamlet og kan anvendes til analyse af risikofaktorer. F.eks. systematisk indhentning af information om gravide med truende for tidlig fødsel.
- Klinisk forskning: Ofte er den danske population ikke stor nok til studier af sjældne sygdomme, men Danmark er et af de bedste steder at gennemføre randomiserede multicenterstudier, da vi har en enestående tradition for samarbejde og vi har en ensartet obstetrik. Dansk obstetrik har en 20 årige lang tradition for at samarbejde og udvikle nationale guidelines. Desuden har vi erfaring for, at både personale og patienter er positivt indstillede over for deltagelse i kliniske studier . Vi bør fokusere på hyppigt forekommende tilstande som graviditet og fødsel, hvor evidens er vanskelig at tilvejebringe.
- Ny teknologi: IT teknologi til overvågning af komplicerede graviditeter og kommunikation med de gravide og fødende er et af de områder som evalueres med henblik på behandling, økonomi og tilfredshed. Dette behov er stigende med den øgede centralisering af fødestederne.

4. Forhold vedrørende udmøntning og implementering af forskningsindsatsen

Obstetrisk forskning giver rig mulighed for tæt samarbejde på tværs af afdelinger, hospitaler og regioner, og med private aktører. Ikke mindst basal forskning giver mulighed for europæisk samarbejde. Vi er et attraktivt speciale der tiltrækker mange unge, hvorfor forskning er et krav for at komme i betragtning til hoveduddannelsesstilling. Der er derfor i specialet en stor forskningskapacitet som bør udnyttes til solide og klinisk relevante projekter.

Der vil kun sjældent være større økonomiske udfordringer ved at implementere obstetriske forskningsresultater, hvorfor velargumenterede forskningsresultater som regel vil kunne implementeres relativt uproblematisk.

5. Danske forudsætninger

Danmark har med sine kliniske databaser, personnummersystem og offentlige sundhedsvæsen særlige forudsætninger for at lave valide studier i almenbefolkningen. Gennem vores registre kan feasibility-studier let gennemføres. Der er flere veletablerede og internationalt anerkendte danske forskere inden for obstetrik, men egentligt obstetriske forskningsenheder er ikke udbredte i Danmark.

I Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi har en af de ældste danske traditioner for at udarbejde og implementere nationale guidelines. Dette muliggør forskningssamarbejder mellem afdelinger. Gravide kvinder i Danmark har en meget høj deltagelsesprocent i såvel svangre- som ultralydsundersøgelser.

6. Mål, effekt og perspektiver

I FORSK 2020 fremføres blandt andet, at Danmark skal være et samfund med sundhed og livskvalitet og i HORIZON 2020 efterlyses forskning, der både giver svar på sygdomsårsagssammenhænge og på forebyggelse. Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi mener at forskning i livets start (graviditet og fødsel), skadelige miljøpåvirkninger og konsekvensen af interventioner i graviditet og fødsel er vigtig for den danske velfærd. Forbedringer vil medføre store gevinster for livskvaliteten for den enkelte patient og dennes familie men også samfundsmæssigt i form af bedre livskvalitet og dermed nedsat sygelighed.

Obstetrisk forskning af høj kvalitet er afgørende for at fastholde international anerkendelse og et dansk sundhedsvæsen i verdensklasse.

7. Kontaktperson

Formand for Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi Thomas Larsen

Kontakt info:

Thomas Larsen, Ledende overlæge MPA

Aalborg Universitetshospital

Reberbansgade 15, 9000 Aalborg

Tlf: 9766 3010

Mobil: 6115 6640

E-mail: thomaslarsen@dadlnet.dk

8. Forslagets prioritering

Vi finder alle dele af den obstetriske forskning vigtig og mener ikke for nuværende, at der skal prioriteres.